

Ds Jaco Zuurmond

7 juli 2010

Derde zondag van de zomer – Doop van Bram Jan Lubbertus Holtslag

Lucas 10, 1 - 20

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

Hoe zal de kerk van de kleine Bram er later uit zien. En met later bedoel ik écht later. Dus niet over tien, twintig jaar. Dat kunnen wij nog een beetje overzien. Twintig jaar, dat noemen we nog 'beleid', daarvoor proberen we nog plannen te maken. Maar wat zal het daarna zijn? Over vijftig jaar, zeventig jaar – als de kleine Bram net zo oud is als wij, gemiddeld?

Als de tekenen niet bedriegen zal de kerk tegen die tijd ook haar laatste vanzelfsprekendheid verloren zijn. Hier in Enschede, maar ook daarbuiten. Zelfs de *Biblebelt* zal vast en zeker net zo *geseculariseerd* zijn als de rest van Nederland nu. Zal er nog een Protestantse Gemeente Enschede zijn? Vast wel, maar heel klein, met een regiofunctie. De Protestantse Gemeente Twente, dus – maar misschien huist die wel in Hengelo. Wie zal het zeggen? Zal Bram lid zijn van die gemeente? Wie weet?

"... Als lammeren onder de wolven". Misschien zegt dat beeld wel vooral iets van het volstrekt on-vanzelfsprekende. Het spreekt niet voor zich, zo'n paar lammeren in een wolvenwereld. Het spreekt niet voor zich, een kerk in het Nederland van de 21e eeuw. Het spreekt niet voor zich, het visioen van het koninkrijk van God. Het spreekt niet voor zich, zo'n kleine dopeling. Maar "ga op weg. En zeg: Het Koninkrijk van God heeft jullie bereikt." Het is wat, nog maar net geboren en dan al dit zendingsbevel meekrijgen. Voor valse romantiek is in de doopdienst van vanmorgen even geen plaats.

Met onze dopeling van vanmorgen gaan we terug naar het begin. Zo is het dus begonnen. De kerk. Volstrekt on-vanzelfsprekend.

Maar zeventig wees hij er aan. Of twee-en-zeventig – zo staat er in een voetnoot bij te lezen.

De overgeleverde teksten verschillen van mening. Ze zijn het niet eens.

Het zijn ook zulke mooie getallen

Veelzeggende getallen, ook voor de hoorders van toen.

Ze kenden de getallen... ze kenden ze beide, en ze kenden waarschijnlijk ook de verwarring: zeventig of twee-en-zeventig.

Er ging toen namelijk een verhaal over de oude Griekse vertaling van het 'oude testament'. De zogenaamde *Septuagint*.

Het 'oude testament' was oorspronkelijk in het Hebreeuws geschreven. Dat is nu een oude taal, maar dat was het in de tijd van Jezus ook al. En steeds meer mensen, steeds meer joden, waren het óude Hebreeuws, de de oude taal van de heilige boeken, niet meer machtig. Veelal sprak men alleen nog maar de nieuwe internationale taal - het Engels van die dagen - en dat was Grieks. Grieks was zagezegd de secularisatie van het jaar nul. Met als gevolg dat de 'Tale Kanaäns' zelfs voor bewoners van Kanaän tot een geheimtaal geworden was, laat staan voor mensen bewoners elders.

De Joden in Alexandrië bijvoorbeeld - die legendarische stad, met de legendarische vuurtoren... één van de zeven wereldwonderen. De stad die nota bene genoemd was naar de grote Griekse veldheer, Alexander de Grote... Griekser kon het bijna niet, en de Joden daar raakten dan ook steeds meer het contact met hun wortels kwijt.

Zo groeide, ongeveer in de derde eeuw voor onze jaartelling de behoefte aan een Griekse vertaling van de Bijbel. Zodat gewone mensen weer zouden kunnen putten uit die aloude bron van gerechtigheid en vrede – weer leerden hopen op het Koninkrijk van God. En ergens in die tijd is toen het boek ontstaan.

De puriteinen van die tijd vonden het novum van de Septuaginta dan ook maar niks. Zo ga je niet met heilige teksten om. In een heilige tekst telt immers elk woord, ja, elke letter, zelfs elke spatie. Dat kan je niet vertalen. En al helemaal niet in dat decadente oppervlakkige Grieks. Tenzij... tenzij we ook in die nieuwe vertaling Gods eigen handschrift mogen lezen. Wat als nu eens de God van oudsher zelf zijn Bijbel in het Grieks vertaald zou hebben...

En zo ontstond een prachtig verhaal... Er werd verteld dat koning Ptolemeos II op raad van een bibliothecaris in Alexandrië de Wet van Mozes in het Grieks liet vertalen. Daartoe werden 72 - sommigen zeggen 70 - mannen aangesteld, zes uit iedere stam. En elke vertaler vertaalde in z'n ééntje de bijbel. In 72 – of 70 - dagen waren ze allemaal klaar. Alleen al dat tempo was een wonder. Maar het echte wonder bleek pas na afloop: Bij vergelijking van de 72 – of 70 - producten bleken alle vertalingen precies gelijklopend.

Dat móest wel goddelijke inspiratie geweest zijn. En de vertalers waren dan ook eigenlijk geen vertalers, maar profeten en priesters - die eigenlijk dus in direct contact stonden met Mozes. Hun woord was Zijn woord, zogezegd.

Gemeente, ouders, dopeling... - ik vertel dit verhaal vrij uitvoerig, omdat het er toch wel erg op lijkt dat Lukas veronderstelt dat zijn lezers dit oude verhaal kennen. En het probleem wat op de achtergrond meespeelt: Hoe ruim mag je zijn in de overdracht van de oude woorden? Juist als de continuïteit zo bedreigd is. Juist als alle vanzelfsprekendheid lijkt te verdwijnen. Moet je dan niet veeleer koesteren wat je nog hebt - de heilige woorden, de heilige tradities, de vertrouwde groep? Hoe breed is de Heer in zijn uitstrooien van het Heil? Als je de kring breder trekt, gaat dan het vanouds gekoesterde Heil verloren, of komt het juist tot vervulling?

Is het Heil alleen voor de kleine en kleiner wordende eigen kring bedoeld? Of heeft de Heer een veel grotere kring op het oog. De Septuagint-vertelling koos duidelijk voor het laatste. Ja, het getal 70 wijst dan zelfs naar de grootst denkbare kring: Het verwijst naar de 70 volkeren der aarde, zoals die voorkomen in de volkerenlijst in Genesis 11. Zeventig is de volheid van het geheel: het zijn alle mensen.

Zeventig vertalers waren er aan het werk, zo zei de oude vertelling: zeventig vertalers... voor zeventig volkeren. Voor elk volk één.

Met andere woorden: In de Septuaginta, in die Griekse vertaling, wordt het verhaal over de God van Israël in feite verteld aan heel de wereld. In de Septuaginta blijkt de Heer heel de wereld op het oog te hebben: 70 geïnspireerde vertalers voor 70 te inspireren volken.

Ooit had Mozes zeventig oudsten aangewezen die hem vertegenwoordigden. Hun woord was zijn woord. In zijn naam spraken zij recht in Israël.

En net zo spreken de zeventig oudsten van de Septuagint in Mozes' naam. In zijn naam spreken ze recht, verkondigen zij het heil. Maar nu in het Grieks - voor heel de wereld. De oogst is groot, heel groot. Hij omvat alle mensen.

En in de zeventig oudsten die Jezus uitzendt gebeurt hetzelfde weer. Steeds ruimer wordt de cirkel, steeds dichterbij komen de zeventig volken waar het God uiteindelijk om te doen is.

Zeventig mensen trekken door deze wereld. Met een ongekend woord. Met een kwetsbaar woord. Een woord zonder enige vanzelfsprekendheid.

Als lammeren onder de wolven - dan moet je terug naar de kern.

Geen bastion van waarheid is het, waardoor zij zich beschermd weten. Maar een diep vertrouwen is het dat hen draagt.

Zeventig mensen die vanuit dat diepe vertrouwen in hun manier van leven vertellen van Gods heil. Zeventig mensen die geloven in vrede, in diep respect voor medemensen. Dat is wat ze zeggen als ze ergens binnen komen:

Vrede zij dit huis. Dat is de kern.

En ze menen het serieus. Ze geloven in die vrede, en ze vragen jou om mee te geloven.

Ze geloven dat God altijd weer uitwegen schept uit situaties van haat en oorlog.

Zij maken die vrede niet, zij hebben geen woord voor de wereld, maar ze geloven dat Gods vrede geschieden zal in de wereld... door de wereld gaat dat woord van vrede. En daarom:

Vrede zij dit huis. Dat is wat de lammeren zeggen - steeds opnieuw.

Zeventig mensen zijn het die niet geloven in de almacht van onrecht, van ziekte, van waanzin. Ook waar ze niet ontvangen worden spreken ze toch van vrede. Want de vrede overwint, zo weten ze.

En al genezend, al heelmakend trekken ze rond, leven ze.

Zeventig profeten stuurt Jezus de wijde wereld in. Als lammeren onder de wolven. Kwetsbaar, weerloos. Maar juist als 'zachte krachten', een teken van het Koninkrijk.

Soms, kleine Bram, mag je het misschien zelf zijn, één van die zeventig. Mag jij vrede brengen, in één van de huizen waar je binnenstapt.

Soms, kleine Bram, ben je het niet zelf, maar kom je ineens één van die zeventig tegen. Iemand die bij jou binnenstapt en zegt: vrede in dit huis. En dat het dan ineens werkt. Dat je ineens de vrede proeft. De nabijheid van het Koninkrijk.

Het gaat er vandaag niet om dat we jou opzadelen met een loden last: red jij de kerk, Bram!

Maar we willen je vandaag graag vertrouwen mee geven. Jezus zendt er twee-en-zeventig. Of zeventig. En dat is genoeg. Genoeg voor heel de wereld. Genoeg vast ook voor jou. Genoeg voor nu. Genoeg voor over vijftig jaar.

Het Koninkrijk van God heeft je bereikt.

Amen